

Iluzja zmian na lepsze w kontekście wybranych obietnic Zjednoczonej Prawicy

Wprowadzenie

W 2015 roku władzę w Polsce przejął obóz Zjednoczonej Prawicy. Wynik wyborów parlamentarnych zdaniem niektórych komentatorów politycznych oznaczał, że w przeciwieństwie do swoich konkurentów zwycięzcy przewidliwie zdefiniowali mapę potrzeb społeczno-gospodarczych Polaków. Sukces tej koalicji ma wiele źródeł.

Przede wszystkim należy zauważyć, że na świecie coraz większą popularność zyskują populisci. PiS ze swoimi koalicjantami podążył tym szlakiem. W ciągu kilku lat w bezprecedensowy sposób udało mu się odwrócić pryzmat prowadzenia polityki w wielu obszarach do tej pory w znaczącym stopniu nienaruszalnych, jak chociażby potrzeba silnej integracji Polski z Zachodem. Wcześniej żaden inny rząd w Polsce nie kwestionował istoty pogłębiania współpracy w ramach członkostwa w Unii Europejskiej lub innych organizacjach międzynarodowych, które w znaczący sposób przyczyniły się do dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego naszego państwa. Obecna władza, wspierana przez upartyjnioną telewizję i inne środki masowego przekazu, od początku stara się walczyć z „brukselskimi elitami”, chcącymi jakoby zniszczyć polską tożsamość narodową. Oczywiście ta gra interesów jest uprawiana po to, aby dla celów wewnętrznej polityki dzielić nasze społeczeństwo.

Trzeba przyznać, że rządzący dopięli swego, a przykłady działań mających na celu wywoływanie napięć i negatywnych emocji w polskim społeczeństwie można mnożyć. Deprecjonuje się wszelkiego rodzaju mniejszości, wybrane grupy społeczne, zawody. Cała konstrukcja programów społecznych proponowanych przez obecną władzę prowadzi do pogłębienia podziałów wśród Polaków. Czy decyzja o zwolnieniu z podatku dobrze zarabiających dwudziestosześcioletków z dużych miast jest dla ogółu podatników korzystnym rozwiązaniem? Ulga generuje ogromne koszty dla budżetu państwa, ponadto zachęca niewiele starsze, a słabo

zarabiające osoby do ucieczki z rynku pracy na „socjal”. Czy jednorazowe świadczenia, przez rządzących nazywane trzynastą i czternastą emeryturą, przyczyniają się do poprawy jakości życia osób starszych w Polsce i prowadzą do głębokich zmian instytucjonalnych, koniecznych w sytuacji nadchodzących wyzwań demograficznych? Czy z powodu administracyjnych ograniczeń działalności gospodarczej w czasie pandemii COVID-19 przedsiębiorstwa z gmin górskich zasługują na większe wsparcie finansowe niż firmy z Pomorza, Podlasia, Dolnego Śląska? Odwrócona logika powoduje, że Polacy, zamiast skupiać się na skali wydatków, które obóz Zjednoczonej Prawicy przeznaczył z publicznych środków na budowę własnego „Bizancjum” lub marnotrawi z powodu nieudolności, wolą oceniać podwórko własnego sąsiada i kwestionować źródło jego majątku.

W świecie PiS nie ma miejsca na autorytety. Liczy się zdanie tylko jednego człowieka. Już w 1994 roku przedstawił on Teresie Torańskiej wizję swojej przyszłości: będzie „emerytowanym zbawcą narodu”. O aktualnej hierarchii władzy najlepiej świadczy widok ministrów, z premierem na czele, jadących do siedziby partii przy ulicy Nowogrodzkiej w Warszawie. Tam zapadają decyzje kluczowe dla naszego kraju.

Od kilku lat rządzący szafują obietnicami, często bez pokrycia, jako że „obiecać można wszystko”. Pojawiają się one z częstotliwością trwale uzależnioną od kalendarza wyborczego, przez co jeszcze lepiej widać ich populistyczny charakter i prawdziwy cel – utrzymanie władzy za wszelką cenę. Obóz Zjednoczonej Prawicy sprawuje władzę w Polsce od ponad pięciu lat. Warto przypomnieć znamienne obrazy z niedawnej przeszłości.

31 lipca 2015 roku Beata Szydło zwołała w Nowej Soli konferencję na tle ruin starej fabryki nici „Odra”. Miejsce to według kandydatki na premiera oraz innych przedstawicieli PiS stanie się w najbliższym czasie idealnym odzwierciedleniem całego kraju – „Polski w ruinie”. Hasło zdominowało przekaz podsumowujący rządy PO-PSL w latach 2007–2015. Towarzyszy

mu powtarzane jak mantra zdanie zaczynające się od słów „Przez ostatnich osiem lat”. PiS bezczelnie zakłamywał rzeczywistość: Nowa Sól była już wówczas przykładem miasta sukcesu; rozwinęła się dynamicznie dzięki inwestycjom, które samorząd przyciągnął w okresie pozytywnych zmian towarzyszących całej polskiej gospodarce.

Polityczna nowomowa jest kontynuowana do dzisiaj. Platforma Obywatelska zawsze pojawia się wśród winnych wszystkich problemów kraju, nawet po pięciu latach rządów obozu Zjednoczonej Prawicy. Czy jego narracja znajduje jakiegokolwiek pokrycie w rzeczywistości? Warto przytoczyć kilka faktów.

W 2013 roku rząd PO-PSL wprowadził dla młodych rodziców jeden z najdłuższych urlopów w Europie – łącznie urlopy macierzyński i rodzicielski trwają średnio aż 52 tygodnie. Od 2010 roku obowiązuje też urlop ojcowski w wymiarze dwóch tygodni. Rządowy program In Vitro pomógł w narodzinach ponad 22 tys. dzieci. Po dojściu do władzy PiS cofnął jego finansowanie i wprowadził program „kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego”. Mimo potężnych nakładów finansowych (w sumie 46 mln zł w latach 2016–2019) do kwietnia 2019 roku zaowocował niespełna 300 ciążami (0,05 ciąży na parę uczestników programu). W latach 2007–2015 oddano do użytku 897 kilometrów autostrad, 1180 kilometrów dróg ekspresowych oraz 952 kilometry obwodnic i zmodernizowanych dróg krajowych. Łącznie w latach 2008–2014 wybudowano albo przebudowano ponad 12 tys. kilometrów dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Utworzono ponad 80 nowych obwodnic miast. Program „Mieszkanie dla Młodych” umożliwił zakup własnego mieszkania tysiącom młodych Polaków poniżej 35. roku życia. W tym czasie udzielono 109 727 kredytów ze wsparciem MDM, na łączną kwotę ponad 19 mld zł, a samo dofinansowanie zakupu mieszkań wyniosło niemal 3 mld zł. W 2009 roku rozpoczęła się reforma programowa w szkołach podstawowych i gimnazjach, a w 2012 roku – w liceach. Rezultaty zmian były najlepiej widoczne w wynikach międzynarodowego badania

PISA: polscy uczniowie uzyskali największą poprawę wyników w zakresie kluczowych kompetencji w Europie. Znaleźli się w najlepszej grupie, razem z uczniami z Holandii, Estonii i Finlandii.

To tylko wybrane elementy, lecz warto je dla kontrastu pokazać względem działań, przy których realizacji politycy PiS mówią często: „przywracamy Polakom godność”. W rzeczywistości odbierają i godność, i prawo wyboru kobietom. Nie szanują mniejszości seksualnych, swoich politycznych przeciwników, a nawet ciężko pracujących Polaków, chociaż to z ich podatków jest finansowana propaganda sukcesu, która ma wyłącznie jeden cel: zapewnić wyborcze korzyści.

Poniżej zaprezentowano listę wybranych obietnic, które w ostatnich latach złożyli czołowi przedstawiciele obozu Zjednoczonej Prawicy, wraz z krótkim komentarzem na temat stanu ich realizacji.

1. Kwota wolna od podatku

Obietnica Andrzeja Dudy:

„W krajach, gdzie władza jest uczciwa, ten kto zarabia najniższą pensję, nie płaci podatku. U nas nie może nawet o tym pomarzyć i to się musi zmienić. Trzeba to zrobić z rozwagą, ale uważam, że w niedługim czasie kwota wolna od podatku powinna sięgać 8 tys. zł”¹.

Realizacja:

Zjednoczona Prawica zrealizowała postulat wyższej kwoty wolnej od podatku w takiej formie, że z ulgi mogli skorzystać nieliczni. Nie są opodatkowane dochody do wysokości 8 tys. zł rocznie, czyli 667 złotych miesięcznie.

¹ Cyt. za: Jakub Szymczak, *Duda obiecywał wyższą kwotę wolną od podatku. Przez 5 lat nie drgnęła o grosz, nawet przy pensji minimalnej*, OKO.press, 2 lutego 2020, <https://oko.press/duda-obeicywal-wyzsza-kwote-wolna-od-podatku-przez-5-lat-nie-drgnela-o-grosz-nawet-przy-pensji-minimalnej/> (dostęp 12 marca 2020).

Od 1 stycznia 2021 roku minimalne wynagrodzenie wynosi 2,8 tys. zł²; pensja minimalna nie daje uprawień do kwoty wolnej od podatku w wysokości 8 tys. zł.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że według najnowszych szacunków Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych (za rok 2019) wartość minimum egzystencji w gospodarstwie jednoosobowym wynosi dla osoby w wieku produkcyjnym 616,55 zł, a dla samotnego emeryta – 585,04 zł³.

Kwota wolna od podatku w wysokości 8 tys. zł nie jest więc skierowana do osób zarabiających najmniej, ale tylko do tych, które żyją na granicy ubóstwa.

Kwota podstawy opodatkowania (dochodu)	Wysokość kwoty zmniejszającej podatek (kwota wolna od podatku)
Do 8 000 zł	1 360 zł
8 001 – 13 000 zł	1 360 zł pomniejszone o wynik działania: 834,88 zł x (podstawa obliczenia podatku: 8 000zł) / 5 000 zł
13 001 – 85 528 zł	521,12 zł
85 528 – 127 000 zł	525,12 zł pomniejszone o wynik działania: 525,12 zł x (podstawa obliczenia podatku: 85 528 zł) / 41 472 zł
127 001 zł i więcej	Brak kwoty wolnej od podatku

2 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r., Wolters Kluwer, <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/wysokosc-minimalnego-wynagrodzenia-za-prace-oraz-wysokosc-minimalnej-19025474> (dostęp 12 marca 2021).

3 *Minimum egzystencji*, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-egzystencji-2> (dostęp 12 marca 2021).

2. Mieszkanie Plus

Obietnica Mateusza Morawieckiego:

„Jak program Mieszkanie Plus gdzie w 2019 roku, to jest moje zobowiązanie, które też przed państwem tutaj niejako składam, będzie w budowie, ma być w budowie 100 tysięcy mieszkań z tego programu”⁴.

Realizacja:

Liczba mieszkań wybudowanych w ramach rynkowej części programu Mieszkanie Plus – 1017⁵.

Dla porównania:

MDM w liczbach (program PO-PSL, który obowiązywał od 1 stycznia 2014 roku do 30 września 2018 roku):

- ▶ w całym okresie działania programu zaakceptowano 110 711 wniosków o zakup mieszkania;
- ▶ łączna kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła niemal 3 mld zł;
- ▶ banki udzieliły 109 727 kredytów ze wsparciem MDM;
- ▶ wartość udzielonych kredytów wyniosła 19,262 mld zł;
- ▶ z pomocą programu MDM sfinansowano 14,07 procent liczby oraz 11,13 procent wartości wszystkich nowych umów kredytowych⁶.

⁴ Wystąpienie premiera Mateusza Morawieckiego na Konwencji PiS, 14 kwietnia 2018 roku, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=yQD1d0gVPXc> (6:55-7:14) (dostęp 12 marca 2021).

⁵ Strona rządowego programu Mieszkanie Plus, <https://mieszkanieplus.gov.pl> (dostęp 12 marca 2021).

⁶ Dane za: Bartłomiej Baranowski, *Na program MDM wydano 3 miliardy złotych – 70 procent dofinansowania otrzymały pary bezdzietne*, Domiporta, 22 maja 2018, <https://www.domiporta.pl/poradnik/7,135328,23437232,na-program-mdm-wydano-3-miliardy-zlotych-70-procent-dofinansowania.html> (dostęp 12 marca 2021).

3. Pensja minimalna do końca 2020 roku będzie wynosiła 3 tys. zł

Obietnica Jarosława Kaczyńskiego:

„Na koniec 2020 roku – czyli za kilkanaście miesięcy – minimalna pensja będzie wynosiła 3 tys. zł [...]. Na koniec 2023 roku minimalna pensja będzie wynosiła 4 tys. zł”⁷.

Realizacja:

Od 1 stycznia 2021 roku minimalne wynagrodzenie za pracę wynosi 2,8 tys. zł⁸.

4. Pomoc dla frankowiczów

Obietnica Andrzeja Dudy:

„Te kredyty mogłyby być przewalutowane według kursu, po jakim były brane. Prezydent ma olbrzymią legitymację, żeby załatwiać trudne sprawy na poziomie państwowym”⁹.

Realizacja:

PiS wraz z prezydentem Andrzejem Dudą pozostawili frankowiczów samym sobie. Osoby te muszą samodzielnie dochodzić swoich praw w związku z sytuacją na rynku kredytowym. Pomimo wielu zapewnień ze strony rządzących nie zostały podjęte działania, które w jakikolwiek sposób wsparłyby tę grupę obywateli. Złamanie obietnicy danej frankowiczom sekretarz

7 Cyt. za: J. Kaczyński: na koniec 2020 r. minimalna pensja będzie wynosiła 3 tys. zł, Radio Lublin, 18 października 2019, <https://radio.lublin.pl/2019/09/j-kaczynski-na-koniec-2020-r-minimalna-pensja-bedzie-wynosila-3-tys-zl/> (dostęp 12 marca 2021).

8 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 2020..., dz. cyt.

9 Cyt. za: Stanisław Skarżyński, *Nowy szczyt bezczelności. Duda oszukał frankowiczów dla ich dobra*, OKO.press, 3 sierpnia 2016, <https://oko.press/nowy-szczyt-bezczelnosci-duda-oszukal-frankowiczow-dla-dobra/> (dostęp 12 marca 2020).

stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Dera tłumaczył następująco: „Inaczej się patrzy na stan państwa będąc kandydatem na prezydenta, a inaczej jak się już jest prezydentem i widząc, jakie skutki to przynosi”¹⁰.

5. Likwidacja części obowiązkowych danin publicznych

Obietnica Andrzeja Dudy:

„W polskim obrocie gospodarczym funkcjonuje dziś ponad 100 obowiązkowych danin publicznych. Należy dokonać ich wnikliwego oraz szybkiego przeglądu i te, które są archaiczne, antyrozwojowe, po prostu zlikwidować i zostawić tym samym więcej środków w dyspozycji polskich przedsiębiorców, polskich podatników”¹¹.

Realizacja:

W ostatnich latach wprowadzono kilkadziesiąt nowych ciężarów fiskalnych. Tylko na 2021 rok przygotowano pakiet danin, które będą uzupełniały wpływy do budżetu. Wśród nich znalazły się między innymi podatek handlowy, podatek cukrowy, podatek od alkoholu w małych butelkach. Zdecydowano się też opodatkować spółki komandytowe, a wkrótce rządzący sięgną po część środków zgromadzonych przez Polaków na rachunkach w OFE – wprowadzono tak zwaną opłatę przekształceniową. Od momentu objęcia urzędu Prezydenta RP Andrzej Duda nie zawetował ani jednej ustawy, która podnosi już istniejące obciążenia podatkowe albo wprowadza nowe.

¹⁰ Cyt. za: tamże.

¹¹ Cyt. za: *Ankieta jak debata, czyli wszystko, co chcielibyście wiedzieć o poglądach kandydatów na prezydenta*, tvn24, 2 maja 2015, <https://fakty.tvn24.pl/fakty-ekstra,52/ankieta-jak-debata-czyli-wszystko-co-chcielibyście-wiedzieć-o-poglądach-kandydatow-na-prezydenta,538295.html> (dostęp 12 marca 2021).

6. Wzmocnienie potencjału energetycznego, zbudowanie Elektrowni Ostrołęka C

Obietnica PiS:

Już w kampanii w 2015 roku politycy PiS podkreślali, jak ważne są budowanie potencjału energetycznego Polski i nowa elektrownia. Oczywiście wszystkie działania miały się opierać na węglu wydobywanym na terenie kraju. Mówili o tym zarówno kandydujący wówczas na urząd prezydent Andrzej Duda, jak i prezes PiS Jarosław Kaczyński.

„Mówię »nie« polityce odejścia od węgla. Węgiel jest naszym surowcem strategicznym. Jest ostatnią rzeczą, na którą powinna się zgadzać polska władza, by z węgla zrezygnować” (Andrzej Duda)¹².

„Musimy mieć węgiel i elektrownie węglowe. Musimy także pamiętać, że naszym celem jest rozwój, a zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w bogatych i rozwiniętych krajach jest dwukrotnie większe niż w Polsce. Tak więc będziemy musieli bardzo rozbudować naszą energetykę, po to, aby ta daj Boże już za kilkanaście lat wysoko rzeczywiście rozwinięta Polska mogła zaspokoić swoje potrzeby energetyczne. Zaspokojenie potrzeb energetycznych to także kwestia rozłożenia sił energetycznych w kraju. I tu, w Ostrołęce, zgodnie z tym co jest, ale zgodnie także z projektami odnoszącymi się do tej części Polski, taka elektrownia powinna istnieć. Tutaj powinna w tej chwili kończyć się budowa. Mam nadzieję, że przyjdzie taki czas, kiedy się rozpocznie, z wielkim opóźnieniem, ale na to nie mieliśmy wpływu, i przyjdzie taki czas, kiedy się ta budowa skończy” (Jarosław Kaczyński)¹³.

¹² Cyt. za: *Reforma wieku emerytalnego, wzrost kwoty wolnej od podatku i likwidacja NFZ. Prezydent Duda dotrzyma słowa?*, TVP Info, 6 sierpnia 2015, <https://www.tvp.info/21111126/obietnice-prezydenta-andrzeja-dudy> (dostęp 12 marca 2021).

¹³ Cyt. za: *Kaczyński: W Ostrołęce powinna powstać elektrownia*, eostroleka.pl/kaczynski-8222w-ostrolece-powinna-powstac-elektrownia8221-wideo-zdjecia,art50294.html (dostęp 12 marca 2021).

Realizacja:

Zdaniem rządzących Polska musi być niezależna energetycznie.

To niewątpliwie słuszne założenie. Jeśli chcemy jednak być niezależni energetycznie, dlaczego importujemy ogromne ilości węgla? Według danych z GUS od stycznia do maja 2020 roku do Polski trafiło 4,3 mln ton węgla, najwięcej z Rosji – 2,7 mln ton. W całym 2019 roku sprowadzono 16,7 mln ton¹⁴.

PiS postanowił wzmocnić potencjał energetyczny Polski również poprzez budowę Elektrowni C w Ostrołęce. Kontrakt na budowę dodatkowego bloku węglowego, o mocy 1000 MW, podpisano w 2018 roku. Zainwestowano w nią ponad 1,3 mld zł, po czym wstrzymano. Wkrótce, przeszło rok po wstrzymaniu budowy, rozpocznie się rozbiórka betonowej konstrukcji chłodni kominowej i pylonów; będzie kosztować kilka milionów złotych¹⁵. Prezes Kaczyński w Ostrołęce wskazywał, że przyjdzie taki czas, kiedy budowa elektrowni się skończy. Właśnie się kończy – rozbiórką.

Import węgla z Rosji do Polski w latach 2014–2019

Rok	Import węgla z Rosji do Polski (w mln ton)
2019*	10,74
2018	13,05
2017	8,69
2016	5,19
2015	4,93
2014	6,47

Dane za okres 1 stycznia – 30 listopada 2019

¹⁴ Dane za: „Żadna grupa energetyczna państwowa nie importuje dzisiaj węgla z zagranicy?” To nieprawda, KONKRET24, 10 września 2020, <https://konkret24.tvn24.pl/polityka,112/zadna-grupa-energetyczna-panstwowa-nie-importuje-dzisiaj-wegla-z-zagranicy-to-nieprawda,1029653.html> (dostęp 12 marca 2021).

¹⁵ Co dalej z budową nowego bloku elektrowni w Ostrołęce? Ruszyła rozbiórka konstrukcji, Onet, 9 marca 2021, <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/ostroleka-ruszylo-rozbiorka-konstrukcji-na-budowie-elektrowni/xqpply1,79cfc278> (dostęp 9 marca 2021).

Zestawienie na podstawie: *Węgiel z Rosji „zalewa” Polskę. Najnowsze dane ministerstwa*, tvn24, 14 stycznia 2020, <https://tvn24.pl/biznes/rynki/wegiel-z-rosji-w-polsce-krzysztof-brej-za-opublikowal-odpowiedz-ministerstwa-aktywow-panstwowych-ra1000258-4495035> (dostęp 12 marca 2021); Jacek Bereźnicki, *11 mln ton węgla z Rosji w 2019 r. Polskiego nikt nie chce, zaraz nie będzie gdzie go składować*, Spidersweb, 17 lutego 2020, <https://spidersweb.pl/bizblog/wegiel-import-rosja-2019/> (dostęp 9 marca 2021)

7. Powołanie rzecznika klientów banków

Obietnica Andrzeja Dudy:

„Nie ma dzisiaj w Polsce żadnej instytucji publicznej, państwowej, która chroniłaby klientów banków. Jestem przekonany, że istnieje konieczność powołania rzecznika klientów banków, który będzie specjalnie umocowany do tego, aby bronić praw klientów w starciu z tymi wielkimi instytucjami finansowymi”¹⁶.

Realizacja:

Rzecznik klientów banków istniał tylko w obietnicach Andrzeja Dudy w kampanii wyborczej w 2015 roku.

8. Reforma ZUS

Podczas swojej pierwszej kampanii prezydenckiej Andrzej Duda zdawał się rozumieć potrzebę głębokich reform strukturalnych w kraju. Miał w planach chociażby pochylenie się nad gruntowną reformą ZUS i wyraził zainteresowanie przebudową systemu.

¹⁶ Cyt. za: Tomasz Skłodowski, *Wybory 2015. Andrzej Duda: potrzebna repolonizacja banków i powołanie Rzecznika Klientów Banków*, Polska Times, 17 marca 2015, <https://polskatimes.pl/wybory-2015-andrzej-duda-potrzebna-repolonizacja-bankow-i-powolanie-rzecznika-klientow-bankow/ar/3788793> (dostęp 12 marca 2021).

Obietnica Andrzeja Dudy:

„W Wielkiej Brytanii urzędy załatwiają sprawy przez internet, a urzędnicy skarbowi sprzyjają przedsiębiorcom. Moi rozmówcy mówią, że nie stać by ich było na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce. System ZUS zaczął się załamywać przy kosztach, które generuje. Młodzi ludzie mówią tak: »ZUS nas dławi, kiedy zaczynamy prowadzić działalność gospodarczą; praktycznie plajtujemy przez te koszty«. Z drugiej strony ich rodzice mówią: »całe życie ciężko przepracowałem i dostaję kilkaset złotych miesięcznie«. Polski system wymaga głębokiej reformy i trzeba się będzie zastanowić, jak to zmienić”¹⁷.

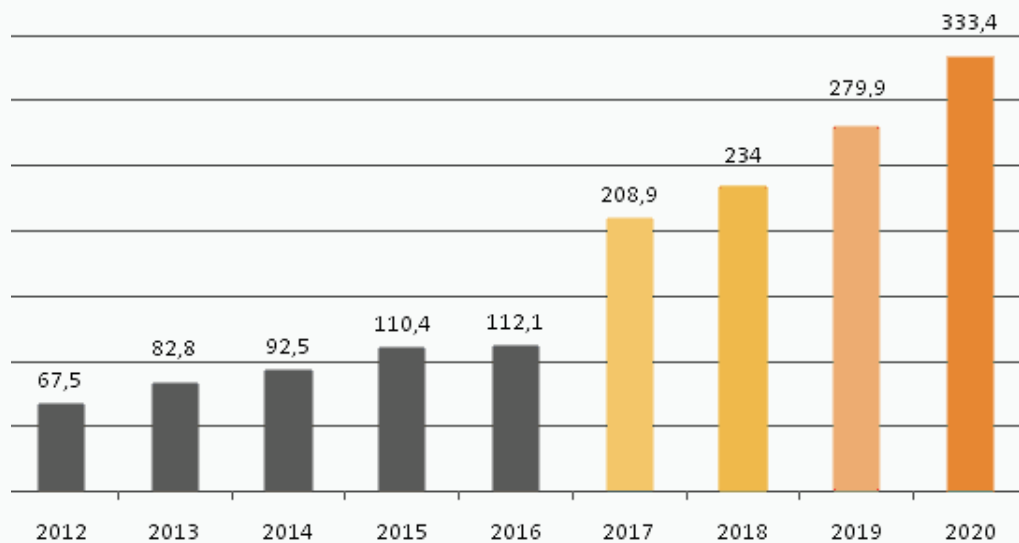
Realizacja:

Zapowiedzi o głębokiej reformie ZUS pozostały jedynie zapowiedziami. Zamiast zaplanować i przeprowadzić racjonalną reformę, zrealizowano obietnicę obniżenia wieku emerytalnego, a przy okazji oszukano Polaków. Dlaczego? Pominięto niezwykle ważną prawdę: pracujesz krócej, otrzymasz mniejsze świadczenie emerytalne. PiS skazał swoimi populistycznymi i nieodpowiedzialnymi decyzjami część Polaków na głodowe emerytury. Problem dotyczy szczególnie kobiet, bo ich emerytury są statystycznie niższe niż mężczyzn. Kolejne decyzje związane z wypłatą trzynastych i cztertnastych jednorazowych świadczeń wiążą się z postępującym procesem rozważania systemu emerytalnego i grożą jego załamaniem.

W 2011 roku emeryturę niższą od minimalnej pobierało zaledwie 23,9 tys. osób. W ciągu dziewięciu lat liczba osób bez prawa do emerytury minimalnej zwiększyła się blisko czternastokrotnie. Obecnie już 5,6 procent emerytów – zarówno z nowego, jak i starego systemu – otrzymuje z ZUS świadczenie poniżej minimum.

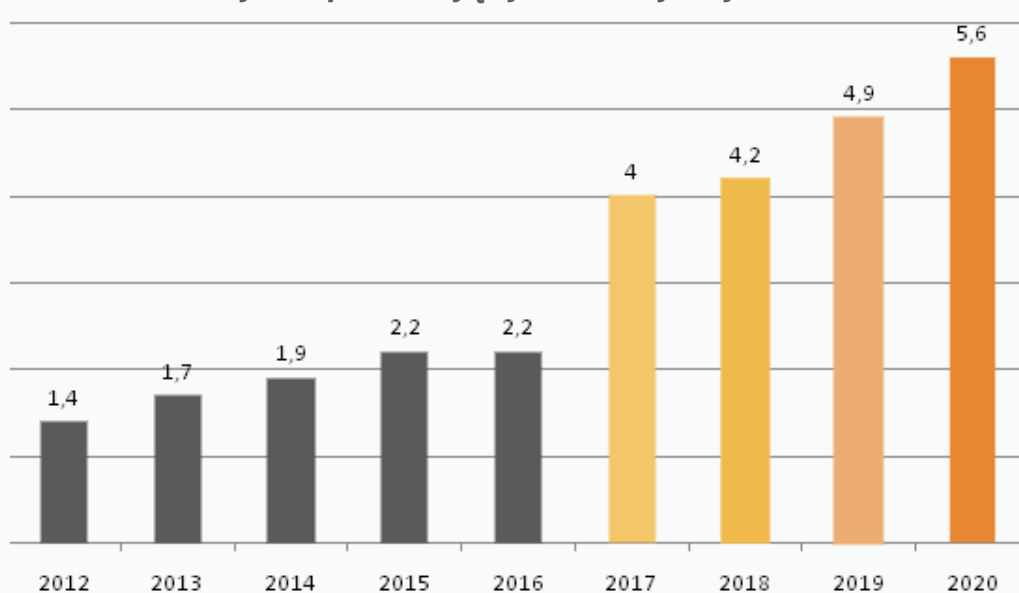
¹⁷ Cyt. za: Wybory prezydenckie 2015 – obietnice kandydatów, Mam Prawo Wiedzieć, <https://old.mamprawowiedziec.pl/strona/prezydent2015/tag/polityka%20spoleczna> (dostęp 12 marca 2021).

Liczba emerytów pobierających emeryturę niższe od minimalnej (w tys.)

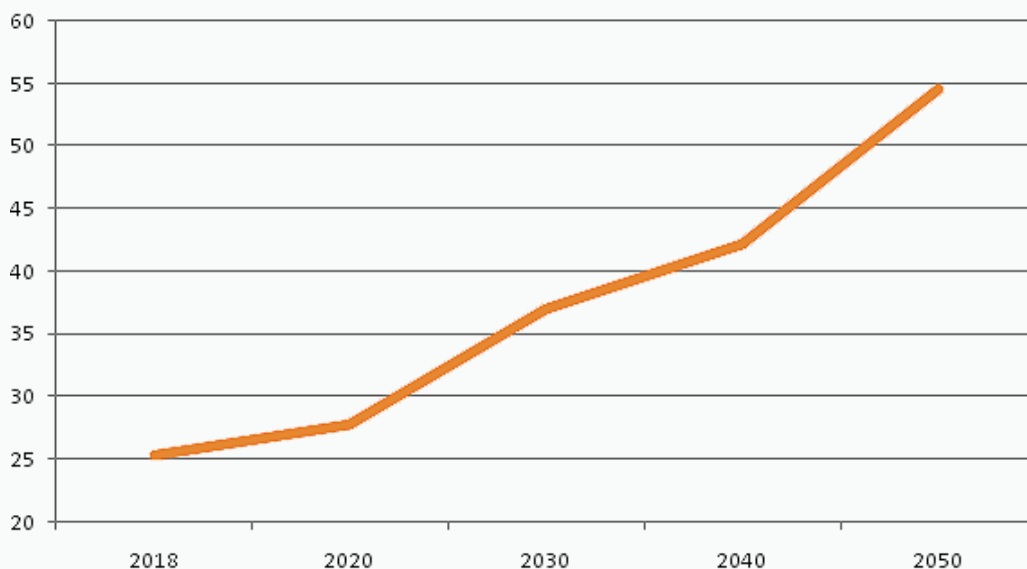
Źródło: Federacja Przedsiębiorców Polskich i Centrum Analiz Legislacyjnych i Polityki Ekonomicznej

Odsetek emerytów pobierających emeryturę niższe od minimalnej (w %)

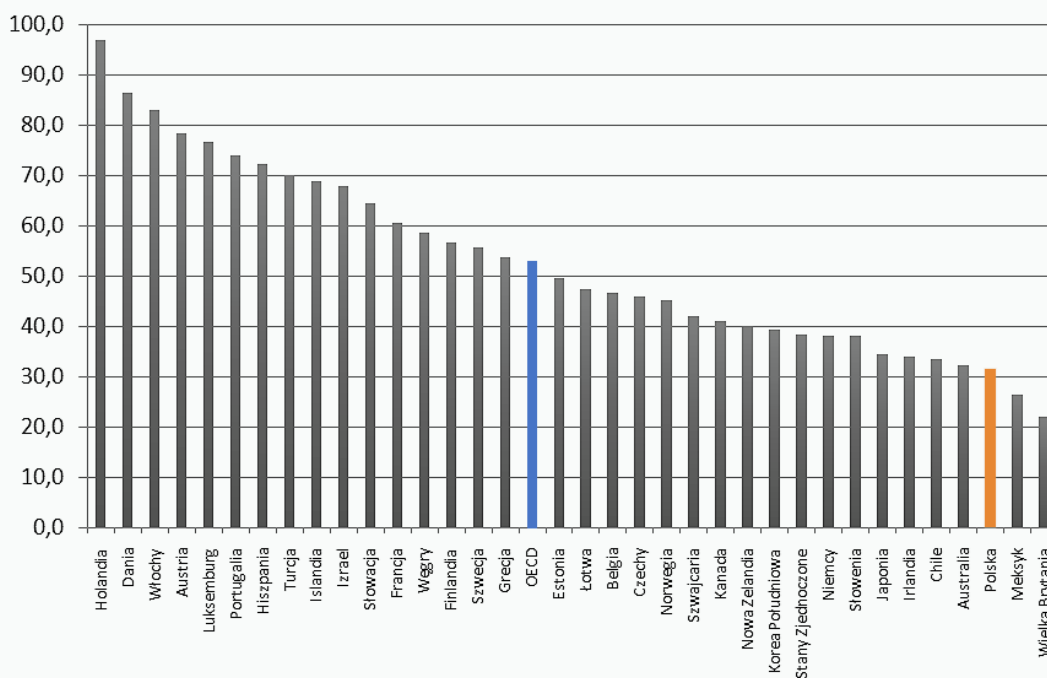
Źródło: Federacja Przedsiębiorców Polskich i Centrum Analiz Legislacyjnych i Polityki Ekonomicznej

Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w Polsce w latach 2018–2050

Źródło: Eurostat

Przewidywana wysokość emerytur osób, które w 2016 roku weszły na rynek pracy, w krajach OECD (jako odsetek przeciętnego wynagrodzenia)

Źródło: OECD

9. Wsparcie dla przedsiębiorców

Obietnica Andrzeja Dudy:

„Oferuję rządowi wsparcie, które będzie prowadziło do powstania nowych miejsc pracy. Wsparcie takiej polityki prowadzonej wobec przedsiębiorców, żeby oni mogli się rozwijać, a nie żeby państwo było wobec nich opresyjne i żeby im przeszkadzało i żeby musieli się martwić, czy kogoś jeszcze będą musieli zwolnić, żeby utrzymać siebie, swoją firmę, a przede wszystkim swoje rodziny”¹⁸.

Realizacja:

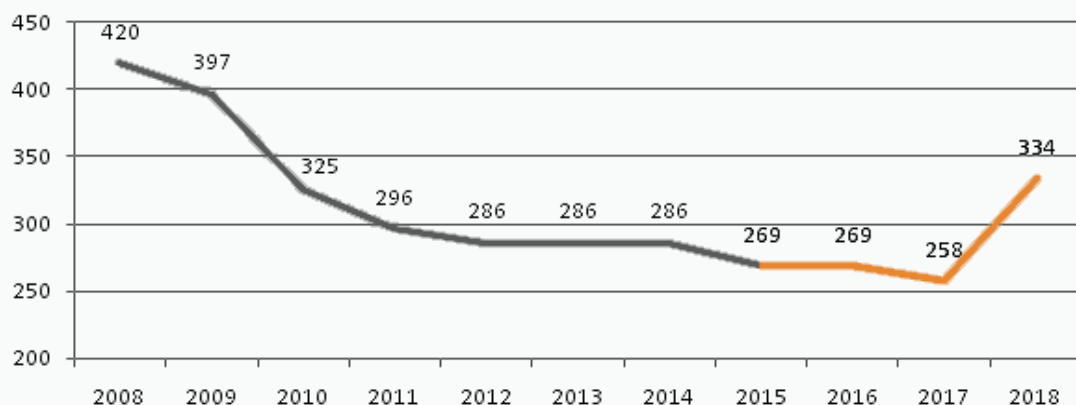
Trudno wskazać jakiegokolwiek działania prezydenta Andrzeja Dudy wspierające przedsiębiorców. Szczególnie brakowało ich w ciągu ostatniego trudnego roku. Od momentu objęcia urzędu Prezydenta RP Andrzej Duda nie zawetował ani jednej ustawy, która podnosi istniejące obciążenia podatkowe albo wprowadza nowe.

Rządy PiS zwiększyły niestabilność prawa. W 2016 roku weszło w życie rekordowe ponad 35 tys. stron aktów prawnych. W 2018 roku Zjednoczona Prawica pobiła inny niechlubny rekord – liczby stron ustaw podatkowych. Oprócz nadprodukcji prawa praktykę legislacyjną za rządów Zjednoczonej Prawicy cechuje pospieszne uchwalanie ważnych aktów prawnych i nadużywanie ścieżki poselskiej, ponieważ dzięki niej unika się obowiązku sporządzania oceny skutków regulacji i przeprowadzania konsultacji, a dla formalnie rządowych projektów oceny skutków regulacji są sporządzane nierzetelnie, bez uzasadnienia skracany jest czas trwania konsultacji publicznych, zresztą fasadowych¹⁹.

¹⁸ Przemówienie Andrzeja Dudy podczas konwencji 28 lutego 2015 r., Telewizja Republika, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=sFyjaX2esMs> (dostęp 12 marca 2021).

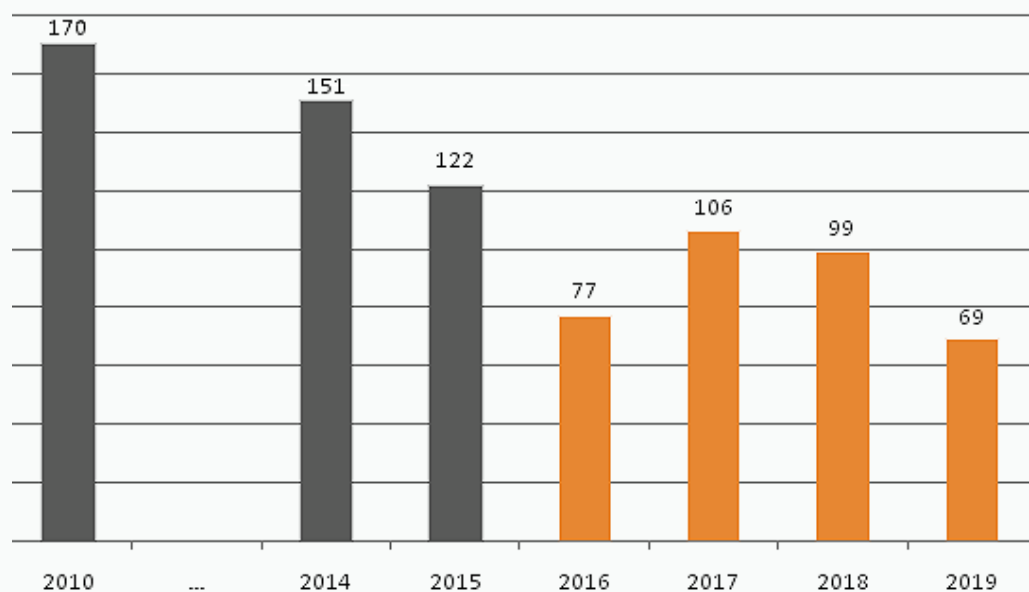
¹⁹ Przewodnik Gospodarczy dla wyborców i kandydatów na Prezydenta, Forum Obywatelskiego Rozwoju, s. 19, <https://for.org.pl/pl/publikacje/raporty-for/raport-przewodnik-gospodarczy-dla-wyborcow-oraz-kandydatow-na-prezydenta> (dostęp 12 marca 2021).

Czas potrzebny do wypełnienia obowiązków podatkowych przez przedsiębiorców w Polsce w latach 2008–2018 (w godz./rok)

Źródło: Bank Światowy

Średni czas prac nad ustawą (od wpłynięcia do Sejmu do podpisu prezydenta; w dniach)

Źródło: Zmienność prawa nadal przytłacza. Barometr stabilności otoczenia prawnego w polskiej gospodarce 2020, Grant Thornton, <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2020/03/Barometr-prawa-RAPORT-2020-03-05-2020.pdf>

10. Lider opozycji zabiera głos po premierze

Obietnica Andrzeja Dudy:

„Jedną z propozycji, które z całą pewnością chciałbym, mam nadzieję jako przyszły prezydent, zgłosić do przyszłej Konstytucji, nowej Konstytucji, jaką będzie miała, wierzę w to, Rzeczpospolita, jest uprawnienie lidera opozycji do tego, aby zabierać głos bezpośrednio po premierze. W czasie każdej debaty, w której Prezes Rady Ministrów, z reguły jest to szef rządzącej koalicji lub rządzącej partii, bezpośrednio po nim powinien móc zabrać głos lider opozycji, tak aby obywatele mogli zestawić sobie poglądy, tak aby obywatele mogli zapoznać się także z oceną działalności rządu, którą wyraża opozycja. [...] Uważam, że powinien on zostać wprowadzony do polskiego systemu prawnego właśnie do Konstytucji i realizowany. I chcę mocno podkreślić, niezależnie od tego, kto będzie w danym momencie rządził”²⁰.

Realizacja:

Rzeczywistość zweryfikowała takie postulaty. Zjednoczona Prawica ma większość parlamentarną, a prezydent nie wystosował projektu zmiany Konstytucji w tym zakresie ani w żaden sposób nie reagował na wielokrotne naruszanie praw opozycji w Sejmie przez rządzącą większość.

11. Reforma wymiaru sprawiedliwości

Obietnica PiS:

Jednym z głównych haseł całego obozu Zjednoczonej Prawicy w trakcie kampanii w wyborach prezydenckich i parlamentarnych w 2015 roku była

²⁰ Wystąpienie Andrzeja Dudy, 3 maja 2015, YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=ceQL_MdN56Q, (dostęp 12 marca 2021).

gruntowna reforma wymiaru sprawiedliwości. Miała przede wszystkim usprawnić proces prowadzenia postępowań sądowych.

Realizacja:

Po zwycięstwie Zjednoczonej Prawicy w wyborach i połączeniu funkcji prokuratora generalnego i ministra sprawiedliwości w osobie Zbigniewa Ziobry rozpoczęto niebezpieczny proces upolityczniania wszystkich organów władzy sądowniczej. Nie oszczędzono Krajowej Rady Sądownictwa ani Trybunału Konstytucyjnego. Niebezpieczny dla fundamentów demokracji atak na niezależność instytucji stał się przedmiotem zdecydowanego sprzeciwu ze strony oficjalnych przedstawicieli Unii Europejskiej.

Wszystkie zmiany nie przyczyniły się jednak do rozwiązania problemów, które Polacy od dawna wskazują jako obszary wymagające naprawy, a nawet je nasiliły. Po 2015 roku doszło do zdecydowanego wydłużenia czasu trwania postępowań sądowych. Średni czas trwania postępowania w sądach powszechnych wzrósł z 4,2 miesiąca w 2015 roku do 5,4 miesiąca w 2018 roku²¹.

Średni czas trwania postępowania sądowego (w miesiącach)

Wyszczególnienie	Średni czas trwania postępow. sądowego* (w miesiącach)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	4,2	4,1	4,6	4,2	4,7	5,5	5,4
Sądy okręgowe	7,0	7,2	7,8	8,4	8,2	8,1	8,2
Sprawy cywilne	6,8	6,9	7,4	7,7	7,3	7,5	7,8
Sprawy karne	9,2	9,5	9,8	10,3	8,8	7,6	7,7
Sprawy gospodarcze	5,9	5,4	7,9	9,0	8,7	9,2	9
Sądy rejonowe	4,1	3,9	4,5	4,0	4,6	5,4	5,2
Sprawy cywilne	4,3	3,9	4,7	4,0	4,6	5,7	5,4
Sprawy karne	3,3	3,3	3,4	3,5	3,6	3,3	3,4
Sprawy z zakr. ubezpieczeń i prawa pracy	6,0	6,6	6,8	7,6	9,1	9,3	6,2
Sprawy rodzinne	4,1	4,3	4,5	4,6	4,6	4,5	4,7
Sprawy gospodarcze	4,0	4,1	4,6	4,5	5,6	6,5	6,7
Sprawy upadłościowe	6,8	6,6	7,6	6,4	6,3	7,7	8,4

Źródło: Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości, <https://isws.ms.gov.pl>

21 Przewodnik Gospodarczy..., dz. cyt., s. 19.

12. Likwidacja Narodowego Funduszu Zdrowia

Obietnica PiS:

O planach likwidacji NFZ często w wywiadach mówiła Beata Szydło, na przykład: „Proponujemy, żeby te pieniądze były przekazywane za pośrednictwem wojewodów do poszczególnych regionów. Ma to w pewnym stopniu przypominać system kas chorych. Jest to pójsie w tym kierunku, ale nie oznacza całkowitego powielenia pomysłu kas. Chodzi o to, by środki trafiały tam, gdzie są potrzebne. Należy też zmienić system kontraktowania. Problemem Polski – w tej chwili największym – są oczywiście te kolejki do specjalistów. Jeżeli nie zmienimy systemu kierowania pieniędzy czekających na nie placówek, to kolejki pozostaną”²².

Andrzej Duda w kampanii prezydenckiej w 2015 roku mówił stanowczo, że należy zlikwidować NFZ, a środki przekazać do Ministerstwa Zdrowia: „Pierwszym zadaniem systemowo poprawiającym funkcjonowanie służby zdrowia jest likwidacja Narodowego Funduszu Zdrowia i przeniesienie zgromadzonych w nim środków do Ministerstwa Zdrowia, do którego zdań będzie należało przygotowanie planu finansowania świadczeń z podziałem na województwa. Procedury związane z kontraktowaniem i rozliczaniem powinny zostać maksymalnie uproszczone i uszczelnione. Te rozwiązania powinny przynieść oszczędności, które zostaną przeznaczone na profilaktykę i leczenie. Należy utworzyć ogólnopolską sieć szpitali publicznych, które będą zlokalizowane zgodnie z potrzebami ludności”²³.

Realizacja:

Narodowy Fundusz Zdrowia nadal istnieje. Obóz Zjednoczonej Prawicy zaniechał jego likwidacji i nie wydaje się, aby w najbliższym czasie planował jakiegokolwiek zmiany w tym obszarze. Prezydent Andrzej Duda w trakcie

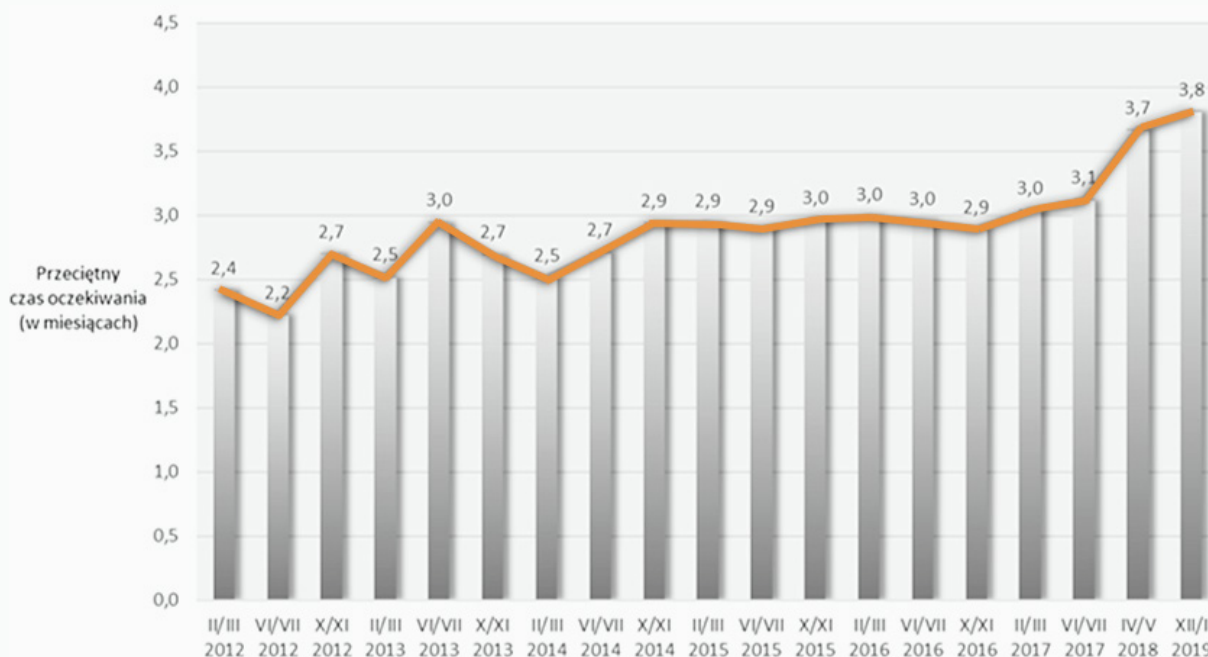
22 Cyt. za: Szydło: Likwidacja NFZ jednym z elementów projektu PiS, *Dziennik Gazeta Prawna*, 16 października 2015, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/900040,szydlo-o-reformie-sluzby-zdrowia-likwidacja-nfz-jednym-z-elementow-projektu-pis.html> (dostęp 12 marca 2021).

23 Cyt. za: *Ankieta jak debata...*, dz. cyt.

swojej pierwszej kadencji nie zrealizował własnej deklaracji, a w trakcie drugiej kampanii wyborczej ten postulat się nie pojawił. Tymczasem długie oczekiwanie na wizytę u lekarzy specjalistów stało się jednym z najczęstszych problemów, które Polacy wskazują jako priorytetowe do rozwiązania.

Dodatkowo działalność obozu Zjednoczonej Prawicy doprowadziła do wielozakresowego ograniczenia wolności gospodarczej. Przykładowo skutkiem uchwalenia ustawy „apteka dla aptekarza” jest malejąca liczba aptek w Polsce – w szczególności na obszarach wiejskich i w mniejszych miejscowościach. Aż w 83 wsiach i małych miastach od wejścia w życie regulacji zamknięto jedyną funkcjonującą w miejscowości aptekę, a nie otwarto nowej (stan na czerwiec 2020)²⁴.

Zmiana średniego czasu oczekiwania na gwarantowane świadczenia zdrowotne w Polsce (wartości w mies.) w horyzoncie wieloletnim

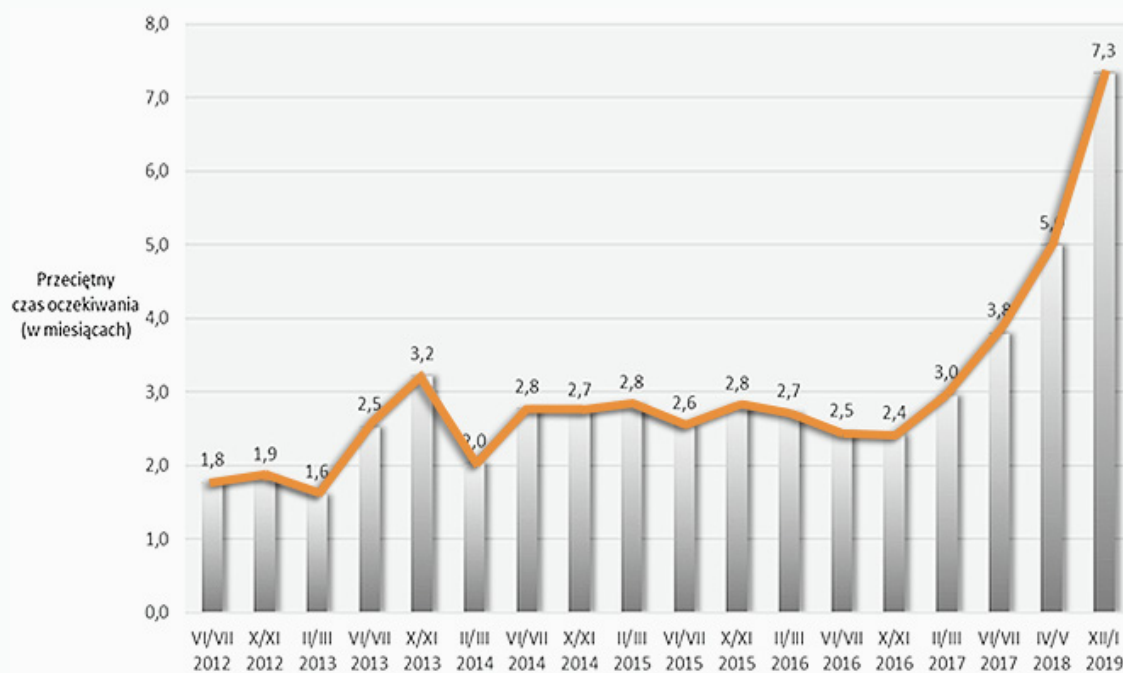

Źródło: Barometr WHC. Raport na temat zmian w dostępności do gwarantowanych świadczeń zdrowotnych w Polsce nr 19/15/02/2019.

²⁴ Liczba aptek spada, w 83 miejscowościach zamknięto jedyną aptekę, PharmaNET, 3 czerwca 2019, <https://pharmanet.org.pl/liczba-aptrek-spada-w-83-miejscowosciach-zamknieto-jedyna-apteke/> (dostęp 12 marca 2021).

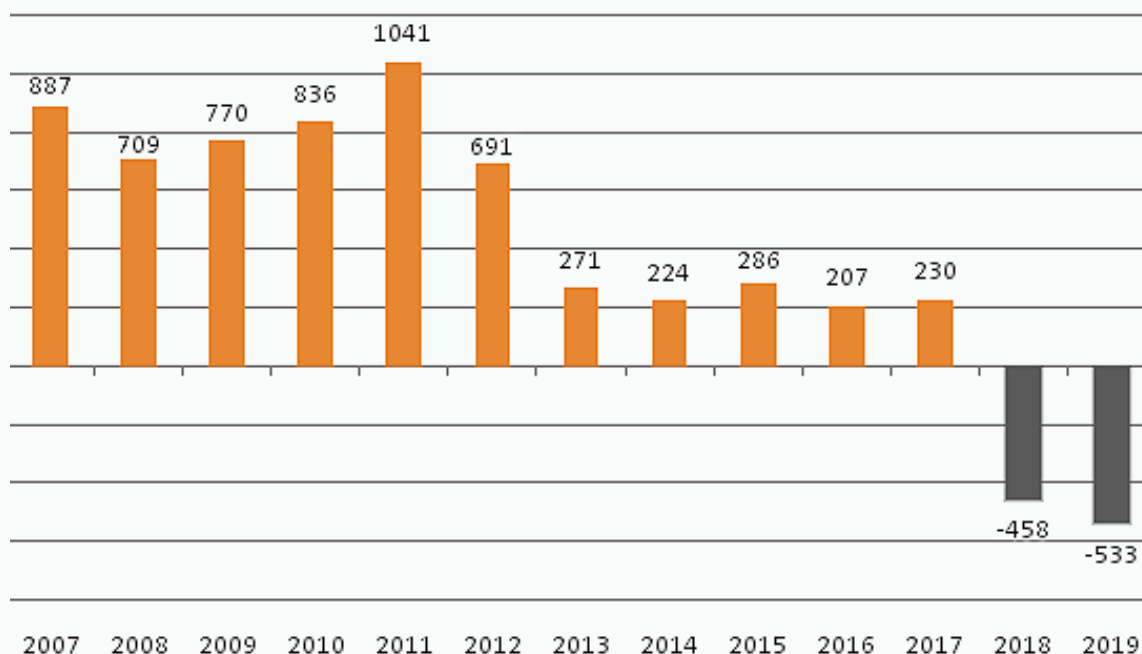
Stan na grudzień/styczeń 2019 r., http://www.korektorzdrowia.pl/wp-content/uploads/barometr_whc_xii_i_2019_final.pdf

Ogólne zestawienie zmian w czasie oczekiwania (w mies.) w kardiologii dziecięcej

Źródło: Barometr WHC. Raport na temat zmian w dostępności do gwarantowanych świadczeń zdrowotnych w Polsce nr 19/15/02/2019. Stan na grudzień/styczeń 2019 r., http://www.korektorzdrowia.pl/wp-content/uploads/barometr_whc_xii_i_2019_final.pdf

Zmiana liczby aktywnych aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych w latach 2007–2019

Źródło: *Rynek apteczny w Polsce*, edycja III, luty 2020, Grant Thornton, <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2020/02/Rynek-apteczny-w-Polsce-RAPORT-Grant-Thornton-2020-02-12-PS.pdf>

13. Uczciwa polityka wobec samorządów

Obietnica Andrzeja Dudy:

„Musi być wprowadzona uczciwa polityka rządu wobec samorządów. Prezydent może pilnować, aby rząd nie przerzucał na samorzady kolejnych zadań, za którymi nie idą pieniądze”²⁵.

Realizacja:

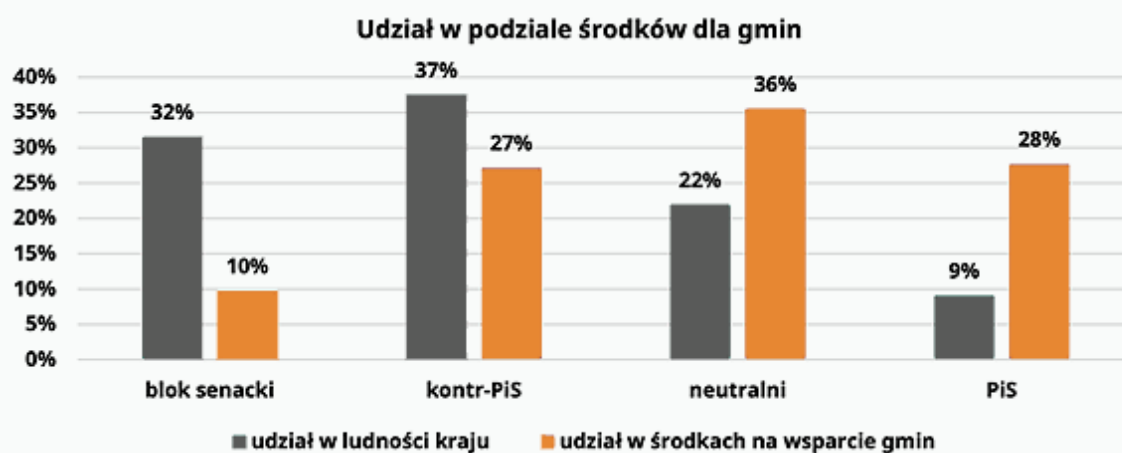
Gospodarcze skutki pandemii COVID-19 są ogromne, a koszty wprowadzenia programów pomocowych (w szczególności w trakcie pierwszej fali)

²⁵ Cyt. za: Andrzej Duda, *Uczciwa polityka wobec samorządów*, *Mam Prawo Wiedzieć*, <https://old.mamprawowiedziec.pl/strona/obietnice?tag=prerogatywy%20i%20rola%20prezydenta> (dostęp 12 marca 2021).

spowodowały wielką dziurę w budżecie. O ile dziura w finansach na poziomie centralnym to skutek polityki gospodarczej obecnego rządu, o tyle samorządom w ostatnich latach coraz trudniej jest realizować zadania, które bez konsultacji i dodatkowego źródła finansowania zlecają im urzędnicy z Warszawy. Ponadto doświadczenie ostatnich miesięcy pokazało, że samorzady wzięły na siebie również dużą część ciężaru walki z pandemią, mimo że zostały mocno dotknięte jej skutkami.

Rządowy Program Inwestycji Lokalnych miał być dla regionów impulsem inwestycyjnym o łącznej wartości 4,3 mld zł. Wyliczenia ekspertów Fundacji im. Stefana Batorego wskazują jednak, że gminy, w których rządzi opozycja, dostały nawet dziesięciokrotnie mniejsze wsparcie niż te, gdzie władzom jest po drodze z PiS²⁶.

Udziały gmin w ludności kraju oraz w rozdzielonych środkach z Rządowego Programu Inwestycji Lokalnych w zależności od opcji władarza

Źródło: Jarosław Flis, Paweł Swianiewicz, *Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – reguły podziału*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2021, s. 5

²⁶ Robert Kędziński, *Dla swoich gmin nawet 10 razy więcej. Tak PiS dzieli Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych*, Gazeta.pl, 13 stycznia 2021, <https://next.gazeta.pl/next/7,151003,26681177,dla-swoich-gmin-nawet-10-razy-wiecej-tak-pis-dzieli-rzadowy.html> (dostęp 12 marca 2021).

14. Zwiększenie nakładów na inwestycje

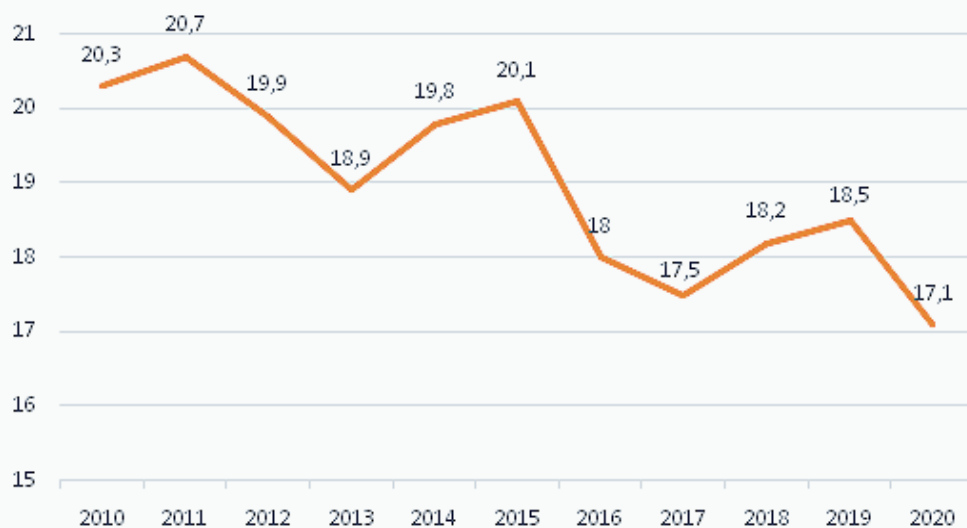
Obietnica PiS:

16 lutego 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju” (tzw. Plan Morawieckiego). Dokument miał wyznaczać główne kierunki i priorytety polityki gospodarczej rządu. Szybko się okazało, że był to kolejny element, który idealnie wpisywał się w tworzenie propagandy sukcesu obecnej władzy. Uływające lata zweryfikowały, jak ma się rzeczywistość do ówczesnych zapowiedzi ze slajdów Mateusza Morawieckiego.

Realizacja:

Wśród ważniejszych celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w perspektywie do 2020 roku wymieniano wzrost poziomu inwestycji do ponad 25 procent PKB. Tymczasem spadł on w 2017 roku do 17,5 procent PKB. Według wstępnego szacunku Eurostatu w 2020 roku stopa inwestycji wyniosła 17,1 procent PKB. Zmalały też inwestycje prywatne – z 15,6 procent PKB w 2015 roku do 14,3 procent w 2019 roku.

Inwestycje w Polsce (% PKB)

Źródło: Eurostat

15. Milion samochodów elektrycznych

Obietnica PiS i Mateusza Morawieckiego:

„Mamy szansę, by za 10 lat mieć milion samochodów elektrycznych w Polsce, a nasze spółki energetyczne miały 2 miliardy zł przychodów z tego tytułu” – powiedział w 2016 roku ówczesny minister energii Krzysztof Tchórzewski²⁷.

Realizacja:

NIK sprawdził czteroletnie działania w obszarze wspierania elektromobilności. Na koniec 2019 roku po polskich drogach jeździło łącznie 8637 elektrycznych samochodów osobowych, a przybyło ich zaledwie 4003 sztuk²⁸. Rządzący mieli plany, aby ten milion pojazdów był produkowany w Polsce. Niestety, po czterech latach od przyjęcia przez Radę Ministrów Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju wydaje się, że cel ten jest niemożliwy do zrealizowania.

16. Odbudowa polskiego przemysłu stoczniowego i budowa promu w ramach programu „Batory”

Obietnica PiS:

Już w pierwszej kampanii wyborczej Andrzeja Dudy PiS snuł plany odbudowy polskiego przemysłu stoczniowego oraz budowy promu. „Musimy w naszym kraju odbudować nowoczesny przemysł morski. [...] 38 mln naród mieszkający w jednym z większych krajów europejskich, o długim wybrzeżu, nie może sobie pozwolić na to, choćby ze względów strategicznych, żeby

²⁷ Cyt. za: Andrzej Kublik, *PiS zapowiada milion aut elektrycznych za 10 lat*, Wyborcza.biz, 7 czerwca 2016, <https://wyborcza.biz/biznes/1,100896,20201005,pis-zapowiada-milion-aut-elektrycznych-za-10-lat.html> (dostęp 12 marca 2021).

²⁸ *Nowy raport NIK między milion samochodów elektrycznych Morawieckiego*, dziennik.pl, 5 listopada 2020, <https://auto.dziennik.pl/aktualnosci/artykuly/7997472,samochod-elektryczny-raport-nik-polska-morawiecki-izera-polski-samochod-elektryczny.html> (dostęp 12 marca 2021).

nie budować u siebie statków” (Andrzej Duda)²⁹. „Do Szczecina wraca nadzieja na rozwój stoczni” (Mateusz Morawiecki)³⁰. Politycy PiS obiecywali, że w Szczecinie w stoczni Gryfia nastąpi odbudowa polskiej żeglugi.

Realizacja:

Stępka stoi od lat i rdzewieje, promu jak nie było, tak nie ma, efektów ani szans na ukończenie budowy nie widać, a na obietnice bez pokrycia wydano już 12,5 mln zł³¹.

17. Brak podwyżek prądu

Obietnica PiS:

W grudniu 2018 roku premier Morawiecki obiecał Polakom, że ceny prądu nie wzrosną: „Prąd nie zdrożeje”³².

Pod koniec 2019 roku Jacek Sasin zapowiedział, że podwyżki będą, ale tylko dla klientów biznesowych: „Zrobimy wszystko, by gospodarstwa domowe nie odczuły podwyżki cen prądu”³³. Już miesiąc później Jacek Sasin wycofał się z własnych słów: „Musimy dopracować sam techniczny mechanizm wypłat. W 2021 roku będzie trzeba złożyć wniosek, co do tego nie ma wątpliwości, bo to będzie świadczenie wypłacane na wniosek. 100 proc. zwrotu tego co zostało podniesione dla osób w pierwszym progu

29 Cyt. za: *Duda walczy o głosy w Szczecinie: popatrzcie, co się dzieje za bramą stoczni*, tvn24, 18 maja 2015, <https://tvn24.pl/polska/duda-walczy-o-glosy-w-szczecinie-popatrzcie-co-sie-dzieje-za-brama-stoczni-ra543335> (dostęp 12 marca 2021).

30 Cyt. za: *Przez trzy lata powstała tylko stępka promu. Sprawę wreszcie zajął się NIK*, dziennik.pl, 4 sierpnia 2020, <https://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/7790454,mateusz-morawiecki-stepka-prom-szczecin-nik-raport.html> (dostęp 12 marca 2021).

31 *Propagandowy teatr PiS z tzw. stępką kosztował nas 12,5 mln zł. W końcu padła ta informacja*, Wyborcza.pl Szczecin, 3 listopada 2020, <https://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/7,34939,26476506,propagandowy-teatr-pis-z-tzw-stepka-kosztowal-nas-12-5-mln.html> (dostęp 12 marca 2021).

32 Cyt. za: Kacper Rogacin, *Mateusz Morawiecki: Prąd nie zdrożeje. Będzie obniżka akcyzy z 20 do 5 zł*, echodnia.eu, 21 grudnia 2018, <https://echodnia.eu/mateusz-morawiecki-prad-nie-zdrozeje-bedzie-obnizka-akcyzy-z-20-do-5-zl/ar/13760065> (dostęp 12 marca 2021).

33 Cyt. za: Łukasz Grzegorzczak, *Tyle co z obietnic PiS i Sasina. Oto, co musicie wiedzieć o podwyżkach cen prądu*, naTemat, 14 stycznia 2020, <https://natemat.pl/296539,ceny-za-prad-w-polsce-2020-kto-dostanie-rekompensate-za-podwyzki#> (dostęp 21 marca 2021).

podatkowym, to jest jedyne kryterium”³⁴. To znaczy, że nie wszystkie gospodarstwa domowe zostaną objęte tym mechanizmem.

Realizacja:

Ceny prądu wzrosły, rachunki za prąd także, a poseł PiS Krzysztof Tchórzewski twierdzi: „Podwyżki cen prądu nie są dokuczliwe, bo coraz więcej zarabiamy. Rekompensaty nie są potrzebne”³⁵. Spróbujmy uporządkować: najpierw prąd miał nie zdrożeć, potem wszystkie polskie rodziny miały nie odczuć w swoich budżetach tej podwyżki, następnie miały być rekompensaty dla wszystkich gospodarstw domowych, potem już nie dla wszystkich, a na końcu się okazało, że rekompensaty są niepotrzebne, bo Polacy zarabiają więcej niż dwa lata temu.

18. Odbudowa dworca PKP w Kłobucku

Obietnica PiS:

26 lipca 2015 roku przed dworcem w Kłobucku Beata Szydło mówiła o odbudowie połączeń kolejowych w mniejszych miejscowościach: „Nie będzie już takich miejsc jak ten dworzec, na który nie można przyjechać, bo nie ma żadnego połączenia”³⁶.

I dodała: „Wierzę głęboko, że będzie taki czas, że na ten dworzec kolejowy w wakacje przyjadą pociągi, w których przyjadą z wakacji, z kolonii dzieci. Będą tutaj odjeżdżały pociągi, którymi ludzie będą podróżowali do pracy. Będą tutaj ludzie przyjeżdżali”³⁷.

³⁴ Cyt. za: tamże.

³⁵ Cyt. za: *Ceny prądu w górę. Poseł PiS: Podwyżki nie takie dokuczliwe, więcej zarabiamy*, Money.pl, 3 marca 2021, <https://www.money.pl/gospodarka/ceny-pradu-w-gore-posel-pis-podwyzki-nie-takie-dokuczliwe-wiecej-zarabiamy-6614207731383040a.html> (dostęp 9 marca 2021).

³⁶ Cyt. za: *Marek Mamoń, Dworzec w Kłobucku jako symbol polityczny*, Wyborcza.pl Częstochowa, 4 czerwca 2020, <https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,48725,26000295,dworzec-w-klobucku-jako-symbol-polityczny-wideo.html> (dostęp 12 marca 2020).

³⁷ Konferencja prasowa Beaty Szydło w Kłobucku, 26 lipca 2015, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=NBqVGOnpDQ4> (dostęp 12 marca 2021).

Realizacja:

Na dworzec w Kłobucku nadal nie przyjeżdżają pociągi, budynek niszczeje. Jak widać, obecny rząd celowo prowadzi politykę obiecywania i zapominania. Skoro dworzec w Kłobucku pozostaje niewyremontowany, czy to znaczy, że cała Polska wciąż jest „w ruinie”?

19. Most w Tczewie – niekończąca się historia

Obietnica Andrzeja Dudy:

„W Polsce trzeba zlikwidować takie absurdum jak to, że państwo powiat jest właścicielem pięknego, zabytkowego mostu, którego remont kosztuje dzisiaj więcej niż roczny budżet powiatu. I przecież każdy wie, że powiat nie jest w stanie czegoś takiego zrealizować sam. To powinna być sprawa władz centralnych. To Polska, a nie powiat tczewski, powinna się tym zajmować. [...] To jedyny taki most w Polsce, wymaga wyraźnej interwencji ze strony prezydenta. [...] To jest kraina absurdów, jeżeli coś takiego się dzieje, a absurd, proszę państwa, nie może wiecznie trwać”³⁸.

20. Muzeum Bitwy Warszawskiej w Ossowie

Obietnica PiS:

„Bitwa Warszawska, bitwa, która zdecydowała o losach niepodległości Polski, o losach Europy i w jakimś sensie o dziejach świata, po dziś dzień nie ma swojego pomnika. To jest rzecz zupełnie niebywała. Godne uczczenie Bitwy Warszawskiej jest naszym absolutnym obowiązkiem” – tak 14 sierpnia

³⁸ Cyt. za: Maciej Sandecki, *Duda obiecywał pomoc dla mostu w Tczewie. Społecznicy poprosili teraz o pomoc innych kandydatów*, Wyborcza.pl Trójmiasto, 26 maja 2020, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,25973211,duda-obiecywal-pomoc-dla-mostu-w-tczewie-spolecznicy-wypominaja.html> (dostęp 12 marca 2021).

2017 roku ówczesny szef MON Antoni Macierewicz mówił o planach związanych z godnym upamiętnieniem bitwy warszawskiej³⁹.

W 2018 roku kolejny minister obrony narodowej, Mariusz Błaszczak, podtrzymywał te plany: „Chciałbym, aby Muzeum Bitwy Warszawskiej w sposób ciekawy i przystępny przedstawiało nam wszystkim historię tamtych wielkich dni. Powstanie ono w Ossowie, bo to tu, na tych polach, Wojsko Polskie zatrzymało, pobiło i przepędziło bolszewików w 1920 r. Przygotowaliśmy harmonogram działań, które doprowadzą do tego, że za dwa lata, w setną rocznicę Bitwy Warszawskiej, będziemy mogli oddać to muzeum”⁴⁰.

Realizacja:

Chociaż rządzący zapowiadali otwarcie Muzeum Bitwy Warszawskiej dla odwiedzających już w 2020 roku, do dziś nie podjęto żadnych konkretnych działań związanych z realizacją tej inwestycji. Z najnowszych informacji wynika, że obóz Zjednoczonej Prawicy planuje zakończyć budowę muzeum w 2022 roku.

Zakończenie

To tylko wybrane obietnice obozu Zjednoczonej Prawicy. W ostatnich latach padło ich znacznie więcej, głównie w trakcie wyborczych konwencji lub debat. Pozwalają dostrzec prawdziwą twarz populizmu i demagogii. Zjednoczona Prawica rozwinęła je na niespotykaną dotychczas w Polsce skalę.

Gospodarcze i społeczne skutki pandemii COVID-19 są ogromne. Rząd rzekomo już kilkakrotnie wygrał z pandemią i nadal nie prowadzi racjonalnej polityki, która mogłaby stać się dobrym punktem wyjścia do koniecznych

39 Cyt. za: Piotr Halicki, *Muzeum Bitwy Warszawskiej miało być gotowe na jej stulecie. Dlaczego dotąd nie powstało?*, Onet, 15 sierpnia 2020, <https://wiadomosci.onet.pl/warszawa/muzeum-bitwy-warszawskiej-dlaczego-dotad-nie-powstalo/mhh9s0e> (dostęp 12 marca 2021).

40 Cyt. za: tamże.

reform instytucjonalnych usprawniających jakość życia w Polsce. O ile można się zgodzić, że wydatki poniesione w związku z ratowaniem polskiej gospodarki, przede wszystkim miejsc pracy, były uzasadnione, o tyle polski budżet pozostawał całkowicie nieprzygotowany na jakikolwiek kryzys od czasu, gdy do władzy doszedł obóz Zjednoczonej Prawicy. Ratowanie gospodarki musiało zatem skończyć się zaciąganiem wielkich zobowiązań, a spłacać je będą wszyscy Polacy. Zarówno deficyt, jak i dług publiczny w najbliższych latach utrzymają się na wysokim poziomie. Władza zaczęła szukać pieniędzy i argumentuje, że dodatkowe wpływy do budżetu są konieczne, aby dalej wspierać polskich przedsiębiorców. Tak naprawdę jednak to polityczne zobowiązania wynikające z populistycznych obietnic zmuszają rządzących do coraz głębszego drenowania kieszeni podatników. Co ciekawe, nawet w trakcie przyjmowania coraz większej liczby nowych opłat i podatków rządzący utrzymują, że finanse publiczne są w dobrym stanie.

Aby pomóc w naprawieniu szkód gospodarczych i społecznych, jakie wyrządziła pandemia, Komisja Europejska, Parlament Europejski oraz szefowie państw i rządów UE zatwierdzili plan odbudowy dla Europy. Ma on pomóc w wyjściu z kryzysu oraz zapewnić podstawy dla rozwoju bardziej nowoczesnego i zrównoważonego regionu. Największy w historii UE pakiet środków na rzecz ożywienia gospodarki to dla Polski szansa na prawie 60 mld euro (ponad 260 mld zł)⁴¹ – olbrzymie pieniądze między innymi dla przedsiębiorstw, służby zdrowia i samorządów. Tymczasem Fundusz Odbudowy nadal pozostaje kością niezgody pomiędzy rządowymi koalicjantami. Otwarte pozostaje pytanie, w jaki sposób uda się wykorzystać pozyskane środki. Niewątpliwie Polska stoi przed szansą, aby doprowadzić do pożądanego transformacji uwzględniającej kluczowe obszary: digitalizację, automatyzację, zielone technologie. Bez odważnych kroków, marnotrawiąc pozyskane środki, polska gospodarka może stracić

⁴¹ Plan odbudowy dla Europy, Komisja Europejska, https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_pl (dostęp 12 marca 2021).

na konkurencyjności, a dotkliwe skutki recesji będziemy odczuwać przez lata. Trzeba zatem działać natychmiast, uwzględniając postulaty wielu środowisk, prowadząc rozmowy i konsultacje. Populistyczne działania ukierunkowane na zwycięstwo w kolejnych wyborach przyniosą katastrofę, która na długi czas wypchnie Polskę z grona państw dynamicznie się rozwijających.

Najnowsze postulaty obozu Zjednoczonej Prawicy, nazywane Nowym Ładem (to kolejny przykład politycznej nowomowy używanej przez polityków obozu rządzącego) budzą głębokie zaniepokojenie. Rządzący nadal zmierzają w kierunku, który będzie miał destrukcyjny wpływ na rozwój gospodarczy w Polsce. Część publicystów zauważa, że mechanizm: jak za pieniądze jednych kupić sobie innych, zostanie zastosowany na niespotykaną skalę⁴². Przy czym to właśnie ci, którzy mają ponownie sfinansować propozycje obozu Zjednoczonej Prawicy – ludzie ceniący pracę – już od kilku lat dźwigają ciężar dotychczasowych decyzji władzy. Dziś dla rządzących praca nie jest wartością, co widać w konstrukcjach programów społecznych i całej polityki gospodarczej.

Dodatkowo w przedstawionych założeniach próżno szukać elementów, które mogłyby odpowiedzieć na najważniejsze wyzwania stojące przed całą Europą. Bezpośrednio wskazuje je Komisja Europejska; między innymi do 2050 roku nasz kontynent ma się stać neutralny klimatycznie. Tymczasem w Polsce rządzący mają problem ze skuteczną implementacją programu „Czyste Powietrze”, który oferuje dotację na wymianę źródła ciepła oraz prace związane z termomodernizacją. Polski Instytut Ekonomiczny wskazuje, że podwyższony poziom pyłu PM 2,5 był przyczyną 43 tys. przedwczesnych zgonów w 2019 roku w Polsce. Aż w 96 procentach stref w Polsce podlegających ocenie jakości powietrza odnotowano w 2018 roku

42 Łukasz Warzecha, *Nowy Ład może pogrzebać klasę średnią. Bo przetrwanie u władzy to dla polityków PIS walka o życie*, Onet, 11 marca 2021, https://www.onet.pl/?utm_source=l.facebook.com_viasg_wiadomosci&utm_medium=referral&utm_campaign=leo_automatic&srcc=ucs&pid=2535c076-1b6b-4b8f-94ff-753c1b5379e1&sid=b177a2c9-166f-4113-9b28-185bbe554807&utm_v=2 (dostęp 12 marca 2021).

przekroczone dopuszczalne stężenia benzo(a)pirenu, a w 85 procentach – pyłu PM10. Pamiętajmy, że problemy z ochroną klimatu w Polsce nie kończą się na smogu. Proces transformacji w ramach zielonego ładu jest o wiele bardziej złożony i wymaga wielu odważnych i długoterminowych decyzji. Obóz Zjednoczonej Prawicy objął się z premedytacją. Brak długoterminowej strategii po pierwszych pięciu latach rządów przynosi opłakane rezultaty. Pandemia COVID-19 uwidoczniła mnóstwo patologii na szczytach władzy. Czas zdać sobie sprawę, że trwający marsz na Wschód nie jest drogą do budowy dobrobytu, może skończyć się jedynie nieodległą katastrofą dla całego kraju.